

Informacja Głównego Urzędu Statystycznego na temat przeliczonych dla lat 2010-2020 wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) (polski odpowiednik europejskiego badania siły roboczej - Labour Force Survey/EU-LFS)

Zmiany wprowadzone w Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) od 2021 r., które dotyczyły przede wszystkim zakresu podmiotowego badania oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, wpłynęły na porównywalność wyników uzyskiwanych przed rewizją i po rewizji badania¹.

Na potrzeby prowadzenia analiz porównawczych dla dłuższych szeregów czasowych Główny Urząd Statystyczny przygotował pierwsze przeliczone dane historyczne z BAEL dla lat 2010–2020, opracowane z zastosowaniem zmienionych od 2021 r. definicji wyznaczania głównych kategorii osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo.

Dane zostały przygotowane w oparciu o zanonimizowane, kwartalne dane jednostkowe dla lat 2010–2020, w których poszczególnym rekordom przypisano odpowiednie nowe kategorie statusu na rynku pracy. Przy wyznaczaniu tych nowych kategorii wzięto pod uwagę następujące zmiany definicyjne:

- wprowadzenie górnej granicy wieku dla osoby pracującej (89 lat); wszystkie osoby w wieku 90 lat i więcej są traktowane jako bierne zawodowo
- włączenie do populacji pracujących:
 - osób przebywających na urlopie wychowawczym (od 2021 r. w BAEL wszystkie osoby na urlopie wychowawczym są zaliczane do pracujących, ponieważ spełniają kryterium otrzymywania świadczenia związanego z pracą),
- wyłączenie z populacji pracujących:
 - osób, które pracują na własny rachunek w rolnictwie indywidualnym, a efekty pracy przeznaczają wyłącznie lub głównie na własną konsumpcję i jednocześnie nie posiadają innej pracy.

Dzięki przypisaniu nowych kategorii statusu na rynku pracy w kwartalnych zbiorach danych jednostkowych dla lat 2010-2020 możliwe było opracowanie wyników badania według nowych definicji. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że przeliczenia zostały wykonane na zbiorach historycznych, w których dane zebrane były dla innego układu pytań w ankiecie kierowanej do respondentów, dlatego też nie jest możliwe pełne zastosowanie nowych definicji obowiązujących od 2021 roku, nie jest też możliwe ponowne wyznaczenie wszystkich bardziej szczegółowych kategorii osób na rynku pracy. Przyjęte podejście pozwoliło jednakże na uchwycenie większości zmian definicyjnych, szczególnie tych mających kluczowe znaczenie dla porównywalności wyników.

W efekcie przeliczenia wstecz kwartalnych wyników BAEL dla lat 2010-2020, z zastosowaniem nowych definicji (obowiązujących od początku 2021 r.), nastąpiło zmniejszenie populacji osób pracujących oraz zwiększenie liczby osób biernych zawodowo, przy zachowaniu praktycznie niezmienionej liczebności osób bezrobotnych. Dotyczy to całego przeliczanego okresu.

Zmiany w populacji pracujących i biernych zawodowo są przede wszystkim efektem przesunięć osób pomiędzy tymi kategoriami:

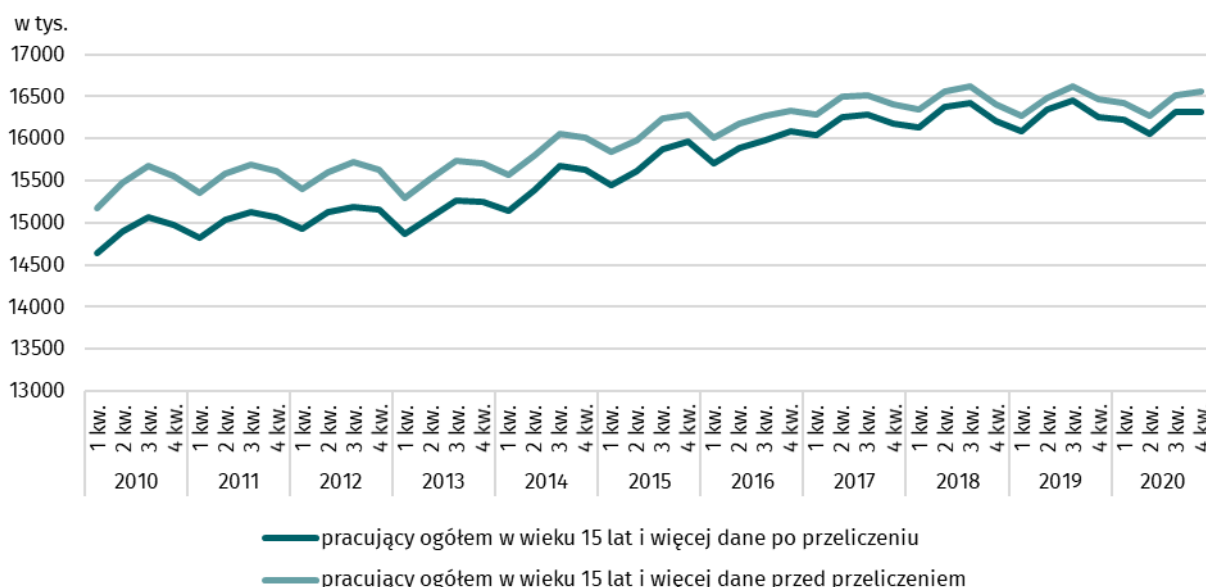
- ze zbiorowości pracujących do grupy biernych zawodowo (w rzadkich przypadkach również do populacji bezrobotnych), co wynika z wyłączenia z kategorii pracujących tych osób, które pracowały na własny rachunek w rolnictwie indywidualnym, a efekty pracy przeznaczały wyłącznie lub głównie na własną konsumpcję i jednocześnie nie posiadały innej pracy w analizowanym okresie,
- z grupy biernych zawodowo do populacji pracujących, w związku ze zmianą dotychczasowych kryteriów zaliczania do pracujących osób przebywających na urlopie wychowawczym (w większości kobiet w określonej grupie wieku).

¹ Więcej informacji dostępnych jest na stronie GUS pod adresem <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-bezrobotni-bierni-zawodowo-wg-bael/informacja-glownego-urzedu-statystycznego-na-temat-zmian-wprowadzanych-od-2021-r-w-bael,35,1.html>

Skala obserwowanych zmian w poszczególnych kwartalach lat 2010-2020, wynikająca ze zmiany definicji, jest zróżnicowana. Największe różnice pomiędzy wynikami uzyskanymi w oparciu o definicje obowiązujące do 4 kwartału 2020 r. a nowym sposobem wyodrębniania poszczególnych kategorii osób na rynku pracy dotyczą początkowych lat analizowanego okresu (w szczególności lat 2010 i 2011). Najmniejsze różnice można zaobserwować dla danych z lat 2019 i 2020. Taki kierunek zmian w dużej mierze jest związany ze zmniejszaniem się liczebności osób pracujących w rolnictwie indywidualnym w małych gospodarstwach produkujących wyłącznie na własne potrzeby.

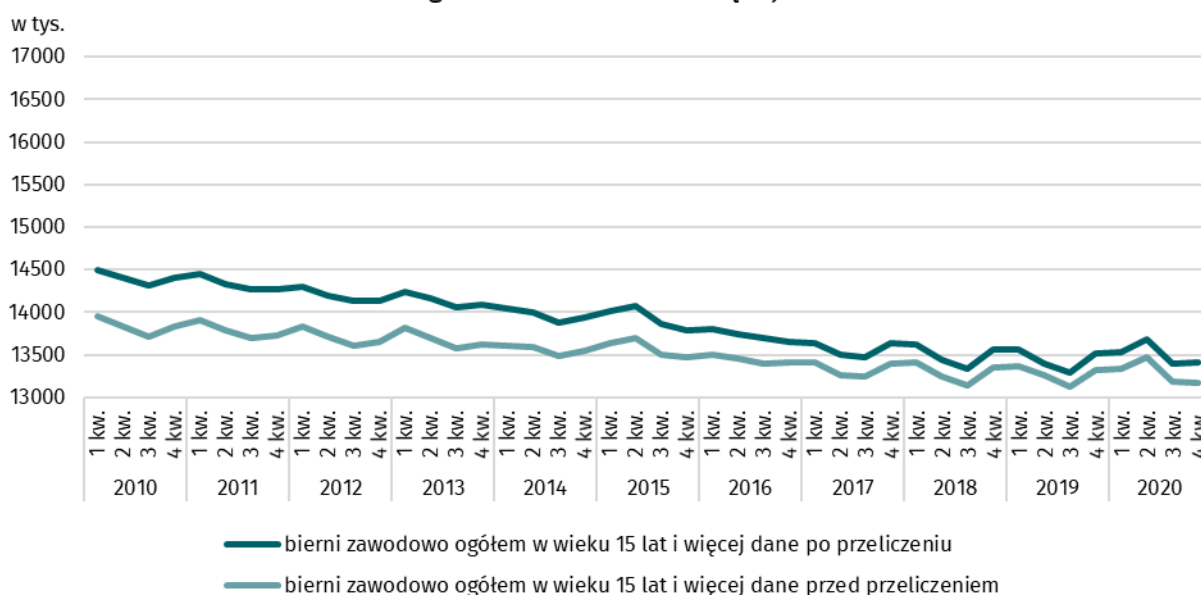
We wszystkich kwartalach lat 2010-2020 w przeliczonych danych odnotowano zmniejszenie populacji pracujących ogółem w wieku 15 lat i więcej. Najmniejszą różnicę – o 141 tys. (tj. o 0,9%) odnotowano dla 2 kwartału 2019 r., największą - o 612 tys. (tj. o 3,9%) dla 3 kwartału 2010 r.

Pracujący ogółem w wieku 15 lat i więcej w latach 2010-2020

Odwrotne zmiany zaobserwowano w populacji osób biernych zawodowo. Po przeliczeniach liczba biernych zawodowo ogółem w wieku 15 lat i więcej wzrosła (w analogicznym stopniu do spadku obserwowanego w populacji pracujących). Najmniejsza różnica - o 141 tys. (tj. o 1,1%) wystąpiła dla 2 kwartału 2019 r., największa - o 614 tys. (tj. o 4,5%) dla 3 kwartału 2010 r.

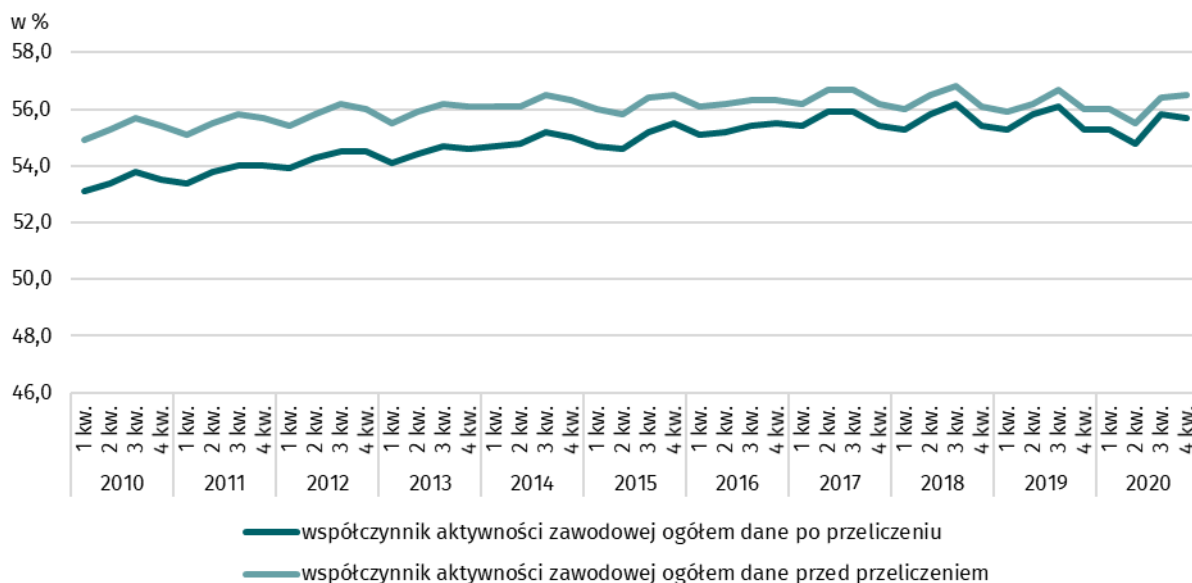
Bierni zawodowo ogółem w wieku 15 lat i więcej w latach 2010-2020

Zmiany w poszczególnych kategoriach osób wyróżnionych ze względu na status na rynku pracy wpłynęły również na zmiany w poziomach poszczególnych wskaźników - współczynnika aktywności zawodowej, wskaźnika zatrudnienia oraz stopy bezrobocia.

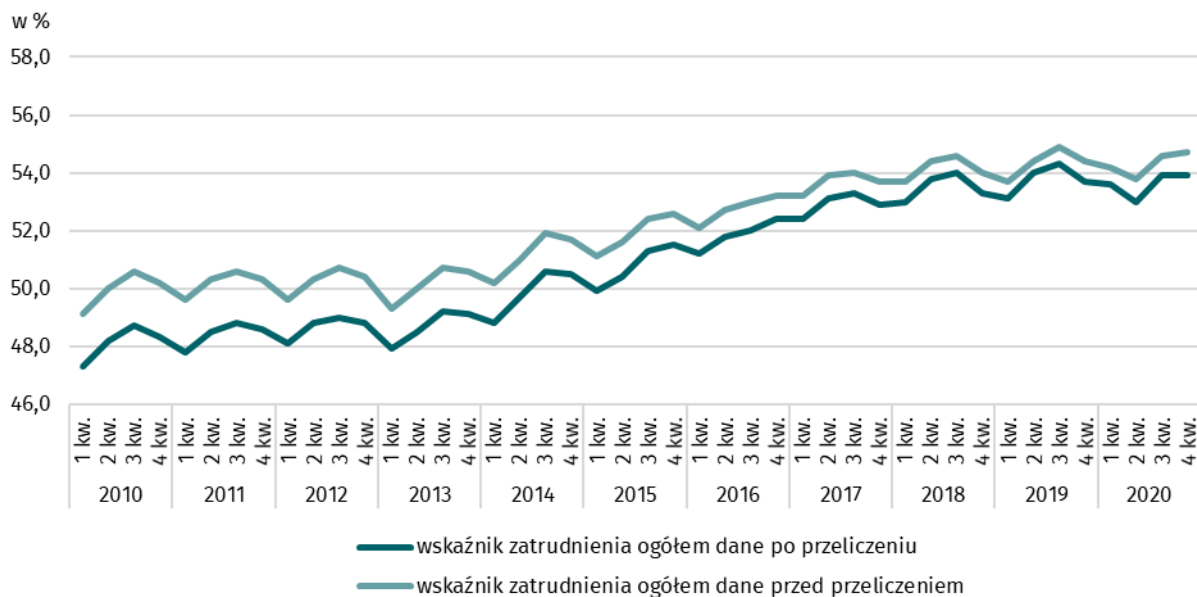
Współczynnik aktywności zawodowej jest niższy po przeliczeniach, na co wpływ ma przede wszystkim mniejsza liczba pracujących. Najmniejszą różnicę współczynnika aktywności zawodowej dla populacji w wieku 15 lat i więcej - o 0,4 p. proc. odnotowano dla 2 kwartału 2019 roku, największą - o 1,9 p. proc. dla 3 kwartału 2010 roku.

Współczynnik aktywności zawodowej ogółem w latach 2010-2020

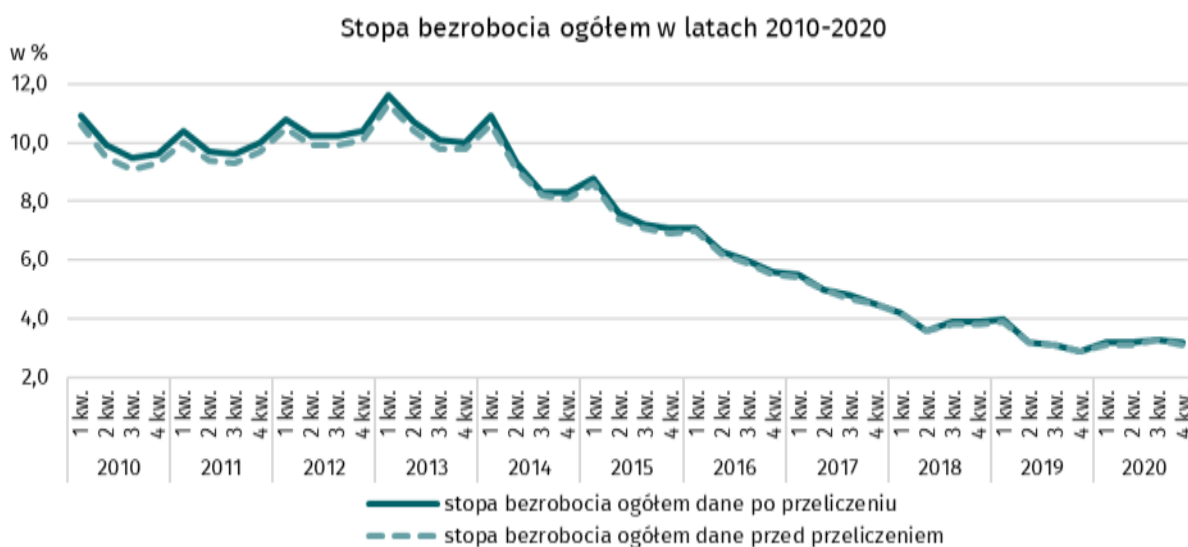

Wskaźnik zatrudnienia po przeliczeniach także się zmniejszył, z tych samych przyczyn co współczynnik aktywności zawodowej. Najmniejsza różnica wskaźnika zatrudnienia dla populacji ogółem w wieku 15 lat i więcej - o 0,4 p. proc. wystąpiła dla 2 kwartału 2019 roku, największa - o 1,9 p. proc. dla 4 kwartału 2010 roku.

Wskaźnik zatrudnienia ogółem w latach 2010-2020

Biorąc pod uwagę niewielką skalę zmian zanotowanych w populacji osób bezrobotnych dużo mniejsze różnice zaobserwowano także dla zmian poziomów stopy bezrobocia (de facto wynikające wyłącznie ze zmiany populacji pracujących wchodzącej w skład aktywnych zawodowo), w kilku kwartałach wskaźnik w ogóle nie uległ zmianie. Największe różnice (o 0,4 p. proc.) wystąpiły w latach 2010-2011.

Więcej informacji na temat aktualnej metodologii badania – obowiązującej od 1 kw. 2021 r. znajduje się w publikacji „Aktywność ekonomiczna ludności Polski w 2 kwartale 2021 roku”. Metodologia obowiązująca do 4 kw. 2020 r. włącznie opisana jest we wcześniejszych wydaniach ww. publikacji oraz w zeszycie metodologicznym² zamieszczonych na ogólnodostępnej stronie internetowej GUS:

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-bezrobotni-bierni-zawodowo-wg-bael/aktywnosc-ekonomiczna-ludnosci-polski-ii-kwartal-2021-roku,4,42.html>

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/zasady-metodyczne-rocznik-pracy/zeszyt-metodologiczny-badanie-aktywnosci-ekonomicznej-ludnosci,3,1.html>

Aktami implementacyjnymi do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. mającymi bezpośredni wpływ na metodologię oraz zakres podmiotowy i przedmiotowy BAEL od 2021 r. są:

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/257 z dnia 16 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 przez określenie liczby i nazwy zmiennych dla dziedziny „zasoby pracy”³
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/2240 z dnia 16 grudnia 2019 r. określające informacje techniczne dotyczące zbioru danych, ustanawiające formaty techniczne stosowane do przekazywania informacji oraz określające szczegółowe uregulowania i treść raportów jakości dotyczących organizacji badania reprezentacyjnego w dziedzinie „zasoby pracy” zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700⁴
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/2181 z dnia 16 grudnia 2019 r. określające cechy techniczne w odniesieniu do informacji wspólnych dla różnych zbiorów danych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700⁵
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/256 z dnia 16 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 przez ustanowienie wieloletniego planowania krocącego⁶

² Aktualizacja zeszytu metodologicznego BAEL uwzględniająca zmiany wprowadzone w badaniu w 1 kwartale 2021 r. ukaże się w 3 kwartale 2022 r.

³ Pełen tekst rozporządzenia dostępny jest na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/search.html?scope=EURLLEX&text=2020%2F257&lang=pl&type=quick&qid=1607068365574>

⁴ Pełen tekst rozporządzenia dostępny jest na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/search.html?scope=EURLLEX&text=2019%2F2240&lang=pl&type=quick&qid=1607068403345>

⁵ Pełen tekst rozporządzenia dostępny jest na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/search.html?scope=EURLLEX&text=2019%2F2181&lang=pl&type=quick&qid=1607068443218>

⁶ Pełen tekst rozporządzenia dostępny jest na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/search.html?scope=EURLLEX&text=2020%2F256&lang=pl&type=quick&qid=1607068481297>

Opracowanie merytoryczne:
Departament Rynku Pracy
Dyrektor Agnieszka Zgierska
Tel: 22 608 30 15

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Banaszek
Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami

Tel.: 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

 www.stat.gov.pl

 @GUS_STAT

 @GlownyUrzadStatystyczny